

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/181/2018
Identifikačné číslo spisu: 3215203161
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3215203161.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu SLOVAKIA ENERGY, s. r. o., so sídlom Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 36 807 702, právne zastúpeného Capitol Legal Group, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Digital Park III, Einsteinova 19, 851 01 Bratislava, IČO: 47 257 211, proti žalovanému J. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX N. XXX, o zaplatenie sumy 4.123,67 eur, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 5C/182/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5Co/311/2017-232 zo dňa 09.05.2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 18.04.2017 č. k. 5C/182/2015-191 zamietol žalobu o zaplatenie sumy 4.123,67 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 96,- eur od 27.06.2014 do zaplatenia, zo sumy 240,- eur od 17.07.2014 do zaplatenia, zo sumy 8,- eur od 14.06.2014 do zaplatenia, zo sumy 200,40 eur od 30.08.2014 do zaplatenia, zo sumy 323,02 eur od 26.08.2014 do zaplatenia a zo sumy 8,- eur od 02.08.2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 3,- eur od 21.04.2014 do zaplatenia, zo sumy 8,- eur od 14.05.2014 do zaplatenia, zo sumy 2,-eur od 16.01.2014 do zaplatenia, zo sumy 3,- eur od 17.03.2014 do zaplatenia, zo sumy 890,36 eur od 03.05.2014 do zaplatenia a zo sumy 13,11 eur od 26.03.2014 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne zo sumy 2.170,57 eur od 08.09.2013 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 158,21 eur od 07.09.2012 do zaplatenia (I. výrok) a rozhodol, že žalovanému patrí voči žalobcovi náhrada trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že dňa 03.08.2011 bola spísaná a podpísaná Zmluva o združených službách dodávky elektriny a plynu č. Y. XXXXXX medzi dodávateľom Energetické centrum a. s. a odberateľom - žalovaným. Za odberateľa bola zmluva

podpísaná bývalou manželkou žalovaného bez toho, aby bola na takýto úkon žalovaným splnomocnená. Ich manželstvo bolo právoplatne rozvedené dňa 02.04.2007. Zmluvou o predaji podniku uzavretou dňa 23.09.2013 medzi spoločnosťou Energetické centrum a. s., ako predávajúcim a žalobcom ako kupujúcim došlo s účinnosťou k 01.01.2013 k predaju podniku. Žalobca faktúrami vyúčtoval žalovanému v roku 2014 poplatky za upomienky v celkovej sume 32,- eur, poplatok za odpojenie a znovupripojenie elektriny v sume 96,- eur, v roku 2013 za obdobie od 19.08.2012 do 18.08.2013 sumu 2.170,57 eur ako nedoplatok za spotrebu plynu, v roku 2012 nedoplatok za spotrebu plynu 215,95 eur, v roku 2014 za obdobie od 17.04.2012 do 15.04.2013 sumu 13,11 eur ako nedoplatok za spotrebu elektriny a za obdobie od 16.04.2013 do 11.04.2014 sumu 890,36 eur nedoplatku za spotrebu elektriny, v roku 2014 za obdobie od 12.04.2014 do 23.07.2014 sumu 200,40 eur ako nedoplatok za spotrebu elektriny a za obdobie od 19.08.2013 do 23.07.2014 sumu 323,02 eur nedoplatku za spotrebu plynu, v roku 2014 aktivačný/deaktivačný poplatok v sume 240,- eur a v roku 2013 vystavil žalobca dobropis na preplatok 1,25 eur.

1.2. Právne okresný súd vec posúdil podľa ustanovení § 39 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 59 ods. 1 písm. a), ods. 2 a 3 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov účinného do 31.08.2012 (ďalej aj „zákon č. 656/2004 Z. z.“), § 46 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 82 ods. 1 písm. a), ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.09.2012 (ďalej len „zákon č. 251/2012 Z. z.“) a § 140 ods. 1, 2, § 290 a § 294 Civilného sporového poriadku (ďalej tiež „CSP“). Dospel k záveru, že zmluva, na základe ktorej mal žalobca dodávať žalovanému elektrinu a plyn je absolútne neplatná, pretože ju neuzatvorila osoba v nej ako odberateľ označená a žalobcovi nemožno priznať uplatnenú pohľadávku z titulu nesplnenej zmluvnej povinnosti.

1.3. Okresný súd sa zaoberal aj možnosťou priznať uplatnený nárok alebo jeho časť na základe iného právneho posúdenia, napríklad z titulu náhrady škody alebo z titulu bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že odber elektriny a plynu bol v období, v ktorom ich mal žalobca žalovanému dodávať, upravený do 31.08.2012 zákonom č. 656/2004 Z. z. a od 01.09.2012 zákonom č. 251/2012 Z. z.. Oba tieto právne predpisy definovali neoprávnený odber plynu aj neoprávnený odber elektriny; v oboch prípadoch podľa oboch predpisov sa za neoprávnený odber považuje aj odber bez uzatvorenej zmluvy. Žalovaný preukázateľne so žalobcom zmluvu neuzatvoril a pokiaľ mu žalobca uvedené komodity dodával, mohlo by sa u žalovaného jednať iba o neoprávnený odber a žalobca by mal nárok na náhradu škody. Vzhľadom na špeciálnu úpravu odberu elektriny uvedenými právnymi predpismi nemožno po právnej stránke posúdiť nárok ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle Občianskeho zákonníka.

1.4. Požadovanú sumu 4.123,67 eur za dodávky elektriny a plynu nemožno podľa súdu prvej inštancie žalobcovi priznať ani ako náhradu škody, pretože nejde iba o právne posúdenie uplatneného nároku, ale aj o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Žalobca v žalobe uplatnený nárok zdôvodnil dodávkami elektriny a plynu žalovanému na základe zmluvy. Keďže zmluva medzi stranami sporu uzatvorená nebola, mohlo by ísť iba o dodávku elektriny a plynu žalobcom bez uzatvorenej zmluvy. V danom prípade sú tu teda dve podstatne rozdielne skutkové tvrdenia, a to odber elektriny a plynu na základe zmluvy a odber elektriny a plynu bez uzatvorenej zmluvy. Žalobca ešte aj na pojednávaní dňa 23.11.2016 skutkovo zdôvodňoval uplatnený nárok dodávkou plynu a elektriny žalovanému a ich odber žalovaným na základe uzatvorenej zmluvy. Na základe takto skutkovo zdôvodnenej žaloby preukázateľne k dodávkam plynu a elektriny žalobcom žalovanému nedošlo. Žalobca zotrval na skutkovom zdôvodnení a uvádzal, že uplatnený nárok mu možno priznať z titulu nároku na náhradu škody vzniknutej neoprávneným odberom na základe iného právneho posúdenia. Okresný súd uviedol, že uzatvorenie zmluvy a odber komodít na základe zmluvy a odber komodít bez zmluvy nie je iba rozdielnym právnym posúdením, ale dvomi rozdielnymi skutkovými tvrdeniami. Ak žalobca nepreukáže jedno skutkové tvrdenie, nárok mu nemožno priznať na základe iného, ak nedošlo k zmene žaloby alebo ak je zmena žaloby neprípustná. Zmena skutkového tvrdenia, na základe ktorého je nárok uplatnený, je v danom prípade takou zmenou rozhodujúcich skutočností, ktorú možno považovať za zmenu žaloby. K zmene podanej žaloby za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku nedošlo a Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) zmenu žaloby v spotrebiteľskom spore (žalovaný je spotrebiteľ) vylučuje v § 294 CSP.

1.5. Ak by aj bolo možné bez zmeny žaloby právne posúdiť nárok žalobcu ako náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom, okresný súd dospel k záveru, že žalobcovi by nebolo možné

priznať uplatnený nárok z viacerých dôvodov. Žalovaný popieral, že od žalobcu elektrinu a plyn odoberal a žalobca túto skutočnosť nepreukázal. Z výpovede svedkyne T. nie je preukázané, že v čase, keď so žalovaným nežila v spoločnej domácnosti (asi od roku 2011) žalovaný plyn a elektrinu od žalobcu odoberal. Podielové spoluvlastníctvo žalovaného k nehnuteľnosti evidovanej ako odberné miesto neznamena, že žalovaný bol v spornom období skutočným odberateľom týchto komodít od žalobcu. Podľa žalobcu odberným miestom bola adresa N. Č.. XXX. V obci N. sú však evidované na listoch vlastníctva č. XXX a č. XXXX dva domy s týmto istým súpisným číslom. Vznikla potom odôvodnená pochybnosť o dodávkach plynu a elektriny v konkrétnom množstve na konkrétnu adresu, keď z vykonaného dokazovania nebolo zrejmé, na ktorej z týchto rovnakých adries v spornom období žalobca robil odpočet elektriny a plynu, tvoriaci podklad fakturácie. V žalobe žalobca označil žalovaného adresou N. XXX/XXX, no adresa bydliska žalovaného je iba N. Č.. XXX bez určenia orientačného čísla. Ak by sa súd mal stotožniť s tým, že uplatnený nárok stačí posúdiť právne ako nárok na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom, potom by musel žalobca preukázať aj ďalšie okolnosti, predovšetkým vecnú aktívnu legitimáciu a vznik a výšku škody (nezdôvodňoval ju a nevypočítaval typovými diagramami). V prípade posúdenia nároku ako nároku na náhradu škody sú všetky tieto okolnosti minimálne nepreukázané a sporné. V prípade, ak by žalobcovi škoda vznikla a bol by aktívne legitimovaným na uplatnenie jej náhrady, sporná zostane jej výška, pretože pri neplatnej zmluve nemôže byť škodou suma, ktorá zodpovedá zmluvne dohodnutej cene dodanej elektriny a dodaného plynu, nie sú ňou ani paušálne poplatky, ktoré by vyplývali zo zmluvy a otáznou a pre okresný súd spornou zostala aj výška zahrnutej DPH, pokiaľ mohla byť žalobcovi vrátená.

1.6. Súd prvej inštancie záverom dodal, že zmluvu pripravil žalobca (jeho právny predchodca), ktorý ju s konkrétnou osobou uzatváral. Bolo na žalobcovi, aby si overil totožnosť osoby, s ktorou zmluvu uzatváral, aby si prípadne zabezpečil splnomocnenie od osoby, v mene ktorej zmluvu uzatvárala iná osoba. Žalobca konal neopatrne a porušil prevenčnú povinnosť, t. j. povinnosť predchádzať škodám, preto ak odôvodňuje svoj nárok ako škodu, tak je za ňu minimálne spoluzodpovedný. Vyhlásenie toho, kto zmluvu podpisuje, že je oprávnený a splnomocnený ju podpísať v mene toho, v koho mene ju uzatvára, musí byť bez ďalšieho pre druhú zmluvnú stranu nepostačujúce a pokiaľ je postačujúce, tak táto druhá strana musí niesť spoluzodpovednosť za takéto svoje konanie alebo opomenutie. Je nepredstaviteľné, aby došlo k platnému uzatvoreniu zmluvy inou osobou v mene označenej zmluvnej strany iba na základe toho, že osoba podpisujúca zmluvu vyhlási, že tak môže urobiť.

1.7. Z dôvodu zamietnutia žaloby okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovanému patrí voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie o výške trov vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Trenčíne (v ďalšom aj „odvolací súd“) na základe odvolania žalobcu rozsudkom zo dňa 09.05.2018 č. k. 5Co/311/2017-232 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (druhý výrok). V nadväznosti na § 387 ods. 2 CSP sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie, na ktoré poukázal.

2.1. V dôvodoch rozsudku odvolací súd zdôraznil, že nová právna úprava Civilného sporového poriadku dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávnych noriem, ale v prechodnom ustanovení rieši aj situácie, keď by nová právna úprava zhoršila postavenie strany. Zároveň v zmysle ust. § 217 ods. 1 CSP (ktoré nahradilo pôvodné ust. § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) platí, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. To znamená, že skutkový stav, na základe ktorého rozhoduje súd, musí existovať ustálený súdom v rámci procesného postupu upraveného Civilným sporovým poriadkom v čase vyhlásenia rozsudku.

2.2. V prejednávanej veci bola žaloba, ktorou sa žalobca domáhal zmluvného plnenia, pôvodne doručená na súd prvej inštancie za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dňa 23.07.2015. Žalobca sa ako odvolateľ nestotožnil so záverom okresného súdu, že zmena skutkového tvrdenia, na základe ktorého je nárok uplatnený, je takou zmenou rozhodujúcej skutočnosti, ktorú možno považovať za zmenu žaloby. Odvolací súd poukázal na § 140 CSP, v zmysle ktorého zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo uplatňuje iné právo; zmenou žaloby je podstatná zmena alebo doplnenie

rozhodujúcej skutočností tvrdených v žalobe a za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorý mení uplatnený nárok a určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu a uviedol, že Civilný sporový poriadok v porovnaní s Občianskym súdnym poriadkom výslovne uvádza, čo sa rozumie pod pojmom zmena žaloby, ktorá môže kvantitatívna (rozšírenie uplatneného práva) alebo kvalitatívna (uplatnenie iného práva), ale za zmenu žaloby sa považuje aj podstatná zmena alebo doplnenie skutočností tvrdených v žalobe. V prípade zmeny žaloby opierajúcej sa o nové skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre uplatnený nárok, nedochádza k zmene žalobného petitu. V prejednávanej veci žalobca odvodzoval svoj nárok v prvom rade zo zmluvy a na základe iných skutkových okolností dospel k záveru, že má nárok na (náhradu, pozn. dovolacieho súdu) škodu, nie na zmluvné dojednanie. Ide o zmenu právnej kvalifikácie v dôsledku zmeny skutkového stavu v praxi známej ako zmena právneho dôvodu, aj keď v konečnom dôsledku ide o zmenu v skutkovom stave, ktorý má vplyv na zmenu právnej kvalifikácie. Prekročením návrhu a porušením dispozičného princípu by bolo priznanie iného ako v pôvodnom petite požadovaného plnenia, alebo priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu ako bol tvrdený v žalobe a bol predmetom dokazovania v súdnom konaní. Doplnenie skutkových tvrdení, ktoré sú nové, znamenajú podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Určenie ďalšieho postupu potom závisí od toho, aké skutkové tvrdenia strana súdu doplní. Ak pôjde o skutkové tvrdenia, ktoré budú znamenať podstatnú zmenu, je na mieste, aby súd podanie strany posúdil ako zmenu žaloby a zároveň o nej aj rozhodol.

2.3. S argumentáciou okresného súdu o nemožnosti pripustenia zmeny žaloby vzhľadom na spotrebiteľský charakter sporu sa odvolací súd nestotožnil v nadväznosti na prechodné ustanovenia § 470 ods. 1, 2 CSP. S prihliadnutím na zachovanie právnych účinkov úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP (t. j. pred 01.07.2016) platí, že na prejednávanej vec nemožno aplikovať § 294 CSP, ktorý nepripúšťa zmenu žaloby v spotrebiteľských veciach.

2.4. Odvolací súd problematiku uzavrel tak, že pokiaľ sa zo sporu týkajúceho sa plnenia zo zmluvy v priebehu konania stal spor, kde sa žalobca domáha náhrady škody na úplne inom skutkovom základe ako v podanej žalobe, za účinnosti Civilného sporového poriadku bez toho, aby žalobca požiadal o zmenu žaloby, by už len samotná táto okolnosť postačovala k tomu, aby bola žaloba ako nedôvodná zamietnutá. Za otázky označil, či v prejednávanej veci je aj naďalej použiteľná judikatúra vo vzťahu k zmene žaloby, ktorá pôvodne upravovala, že zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného žalobcom v žalobe nie je zmenou žaloby v zmysle § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku s prihliadnutím na nové znenie Civilného sporového poriadku.

2.5. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie, ktorý sa bez ohľadu na žalobu, zmenu žaloby a zmenu právnej kvalifikácie zaoberal nárokom aj z hľadiska práva hmotného. Uviedol, že pokiaľ sa žalobca domáhal od žalovaného škody spôsobenej neoprávneným odberom, nie je podstatné, či bol v tom čase žalovaný hlásený napr. na trvalý pobyt v danej nehnuteľnosti, alebo že disponoval s kľúčmi od predmetnej nehnuteľnosti. Zákon bližšie nedefinuje osobu neoprávneného odberateľa, hovorí len všeobecne o osobe, ktorá neoprávnene odoberala alebo odoberá energiu. Za daného skutkového stavu bolo sporné, či vôbec žalovaný v rozhodnom období v spornej nehnuteľnosti býval, či sa tam zdržiaval. Rovnako bolo sporné, či bol odpočet vykonaný na odbernom mieste vlastnicky patriacom žalovanému s prihliadnutím na to, že v danej lokalite majú dve rôzne nehnuteľnosti rovnaké súpisné číslo. V konečnom dôsledku neboli preukázané všetky zložky, ktoré sú nutné z hľadiska dôkazného bremena na preukázanie samotného vzniku škody. Vo zvyšku odvolací súd poukázal na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil.

2.6. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešnému žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. V zmysle § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie navrhnuť, aby dovolací súd zrušil rozsudok okresného aj krajského súdu a vrátil vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 160/2015 Z. z. v

platnom znení (Civilný sporový poriadok).

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ tvrdil nesprávnosť právneho posúdenia otázky, pri ktorej odvolací súd zamenil význam skutkových tvrdení a skutkových okolností s okolnosťami právnymi a právnymi skutočnosťami, čím sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Citoval z bodu 16. rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd uvádza záver súdu prvej inštancie, že zmluvný vzťah medzi stranami sporu neexistuje a žalobcovi by vznikol nárok na náhradu škody voči žalovanému, z čoho vyplýva, že ide o podstatne dve rozdielne skutkové tvrdenia a z bodu 17. časť, podľa ktorej žalobca odvodzoval svoj nárok v prvom rade zo zmluvy a na základe iných skutkových okolností dospel súd k záveru, že má nárok na náhradu škody a nie na zmluvné dojednania. Súd prvej inštancie podľa dovolateľa v bode 22. odôvodnenia rozhodnutia dospel k záveru, že posúdením zmluvy o dodávke elektriny a plynu došlo k zmene skutkového stavu, ktorý má za následok podstatnú zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, čo vyžaduje zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP. Dovolateľ tvrdil, že posúdením zmluvy o dodávke elektriny a plynu nedochádza k zmene skutkového stavu, ale len k zmene právnej kvalifikácie nároku. Skutkový stav je založený na tom, že žalobca do odberného miesta dodával žalovanému plyn a elektrinu. To, či elektrinu a plyn dodával na základe zmluvy alebo bez uzatvorenej zmluvy je posúdením právnej povahy. Podľa dovolateľa ide o právnú skutočnosť, a nie skutkové tvrdenie. Dovolateľ citoval z komentára k Civilnému sporovému poriadku, C. H. Beck 2016, Praha, str. 516 o tom, že o zmenu v skutkovom základe nepôjde, ak dôjde ku zmene právneho dôvodu, ale bez zmeny v skutkovom stave. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1934/2001 z 31.07.2003 o tom, že v prípade žaloby o peňažné plnenie uplatnené titulom nájmu nie je posúdenie uplatneného nároku súdom podľa noriem upravujúcich nárok na vydanie plnenia bez právneho dôvodu zmenou skutkového stavu vymedzeného v žalobe.

3.2. Za právnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 písm. b) CSP) dovolateľ označil otázku 1/ či je aj naďalej použiteľná judikatúra vo vzťahu k zmene žaloby pôvodne upravujúca, že zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného v žalobe nie je zmenou žaloby v zmysle § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a 2/ otázku prihliadania na zachovanie právnych účinkov úkonov (zmena žaloby), ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP. Vychádzal zo záveru odvolacieho súdu, že na prejednávajúcu vec nemožno aplikovať § 294 CSP s odkazom na § 470 ods. 1, 2 CSP a jeho konštatovania, že je „otázne, či v prejednávanej veci je aj naďalej použiteľná judikatúra vo vzťahu k zmene žaloby, ktorá pôvodne upravovala, že zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného žalobcom v žalobe nie je zmenou žaloby v zmysle § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku s prihliadnutím na nové znenie Civilného sporového poriadku“ a citoval z rozhodnutia ÚS SR sp. zn. III. ÚS 72/2010 o výklade právnych noriem.

3.3. V závere dovolania dovolateľ namietol logický rozpor výroku napadnutého rozsudku a jeho odôvodnenia, pričom v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR môže byť nepreskúmateľnosť rozhodnutia výnimočným predpokladom prípustnosti dovolania (R 2/2016). Citoval rozhodnutia ÚS SR sp. zn. I. ÚS 242/2007 a III. ÚS 51/2014 o riadnom odôvodňovaní súdnych rozhodnutí.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolateľ tvrdil prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (questio iuris), nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho

zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

8. Dovolateľ tvrdil nesprávne právne posúdenie veci a odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacím súdom v zámene významu skutkových tvrdení a skutkových okolností s okolnosťami právnymi a právnymi skutočnosťami odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP); za právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 písm. b/ CSP) dovolateľ označil otázku 1/ či je aj naďalej použiteľná judikatúra vo vzťahu k zmene žaloby pôvodne upravujúca, že zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného v žalobe nie je zmenou žaloby v zmysle § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a 2/ otázku prihliadania na zachovanie právnych účinkov úkonov (zmena žaloby), ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP. Vychádzajúc z obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP) možno ustáliť, že právne otázky, ktorými bola podľa dovolateľa založená prípustnosť ním podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP sú takmer zhodné a v zásade ich možno podradiť pod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

9. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

10. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP by teda mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť potrebu, aby odvolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

11. Dovolací súd vo vzťahu k takto vymedzeným dovolacím dôvodom upriamuje pozornosť na potrebu oboznámiť sa podrobne s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu a čítať jeho odôvodnenie s porozumením. Z obsahu jeho odôvodnenia, najmä z bodov 20. a 21. totiž vyplýva, že dovolateľom nastolené dovolacie otázky, ani jednu z nich, odvolací súd ako právne otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, neriešil. Odvolací súd sa zhodne so súdom prvej inštancie zaoberal otázkou zmeny žaloby aj aplikáciou prechodných ustanovení (§ 470 ods. 1, 2) CSP, obidva stupne súdov však spor posudzovali aj po skutkovej a hmotnoprávnej stránke a obidva dospeli k záveru o potrebe zamietnutia žaloby pre nepreukázanie samotného vzniku škody spôsobenej neoprávneným odberom. Za tohto stavu dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné.

12. Dovolateľ namietol aj logický rozpor výroku rozsudku s jeho odôvodnením v spojení s tým, že predvídateľnosťou rozhodovania sa vylučuje priestor pre prípadnú svojvôľu v rozhodovaní. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia spôsobilého predmetu dovolania zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto dôvodu a povinnosť dovolacieho súdu skúmať jeho dôvodnosť, t. j. existenciu niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia).

12.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12.2. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu

do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

13. Dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom, posudzujúc jeho dovolanie aj podľa obsahu (§ 124 CSP) dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale dovolanie nie je dôvodné. Dovolací súd v konaní pred súdmi nižších inštancií vadu zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva žalovaného na spravodlivý proces nezistil. Výrok rozsudku odvolacieho súdu korešponduje s jeho odôvodnením, je medzi nimi vecná aj logická súvislosť. Dovolací súd preto dovolanie po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) podľa § 448 CSP zamietol.

14. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 rovnakého zákona. V dovolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, ktorému však v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

15. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.